

TUTKIMUSOSIO

Julkaistavissa 1.9.2018

Uudenmaan maakuntapuntari 2018,
**KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimus
uusmaalaisien mielipiteistä:**

Uusmaalaiset kantavat huolta ikäihmisten ja huono-osaisten elinoloista

Uudenmaan asukkaat kantavat huolta ikäihmisten ja huono-osaisten elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Uusmaalaiset pitävät maakuntavaaleja hyvänä asiana. Kaksi kolmesta äänestäisi maakuntavaaleissa. Lähes joka viides voisi harkita maakuntavaluustoehdokkuutta kysyttäessä ja joka neljäs maakunnallista muuta luottamustoimea. Puolet haluaisi valita maakuntajohtajan suoralla vaalilla.

Uusmaalaiset haluavat asettaa rajoituksia ehdokkaaksi asettautumiselle maakuntavaaleihin. Samoien ihmisten ei pitäisi olla ehdolla kaikissa vaaleissa.

Uusmaalaiset suhtautuvat maakuntahallintoon ja maakuntavaluuston toimintamahdollisuuksiin jonkin verran epäuskoisemmin kuin kansalaiset koko maassa keskimäärin. Sote-uudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan säilyttää kunnilla.

Uudellamaalla luotetaan neuvola- ja yleislääkäripalveluissa julkiseen palvelutarjontaan, erikoislääkäripalveluissa enemmän yksityiseen.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Uudenmaan osalta.

Ikäihmisten ja huono-osaisten elinolot huolettavat Uudellamaalla

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (68 %) Uudenmaan asukkaista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Kuuden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat huonotuloiset (69 %), eläkeläiset/ikäntyneet (64 %), työttömät (63 %) maaseudulla asuvat (61 %), viljelijät (52 %) ja opiskelijat (51 %).

Uusmaalaisen odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta eivät juurikaan poikkea koko maan väestön keskiarvosta.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Selvä enemmistö (70 %) Uudellamaalla asuvista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Vain kolmannes (34 %) uusmaalaisista sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Uudellamaalla asuvat ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Kolme neljästä (76 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Kolmannes (33 %) sanoo, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Lähes joka toinen (48 %) olettaa, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Vain neljännes (26 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Reilu neljännes (29 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä.

Uusmaalaiset suhtautuvat maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin hieman epäuskoisemmin kuin kansalaiset koko maassa keskimäärin.

Yksi kolmesta haluaa oman maakunnan

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Alle kolmannes (30 %) Uudellamaalla pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Noin kolmannekselle (35 %) on tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Kolmasosa asukkaista Uudellamaalla (33 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan ”maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin”. Eri mieltä on enemmän kuin kaksi viidestä (42 %). Kaksi viidesosaa (40 %) Uudenmaan asukkaista ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Neljännes (26 %) kannattaa ja joka toinen (49 %) vastustaa maakuntien toiminnan rahoittamista vastaisuudessa maakuntaverolla.

Uusmaalaiset suhtautuvat maakuntahallintoon jonkin verran varauksellisemmin kuin suomalaiset keskimäärin.

Kolmannes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle.

Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka noin kolmannes (34 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle.

Uudenmaan asukkaat suhtautuvat kuntien tehtävien siirtämiseen maakuntien vastuulle kutakuinkin samalla tavoin kuin väestö koko maassa keskimäärin.

Maakuntavaaleissa äänestäminen yhtä tärkeää kuin eurovaaleissa

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Vastaajat arvioivat jokaista vaikuttamiskeinoa erikseen neliportaisella asteikolla.

Selvästi tärkeimmäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koetaan äänestäminen eduskuntavaaleissa. Vähintään melko tärkeänä tätä pitää yhdeksän kymmenestä (89 %).

Mahdollisuutta äänestää kuntavaaleissa pitää tärkeänä enemmistö (86 %) väestöstä. Äänestäminen maakunta- ja eurovaaleissa viehättää Uudellamaalla enemmän kuin kolmea viidestä.

Uudenmaan asukkaat suhtautuvat eri vaikuttamiskeinoihin samalla tavoin kuin väestö keskimäärin maassa.

Luottamustehtävät kiinnostavat

Eniten halukkuutta kohdentuu kunnallisten lautakuntien jäsenyyksiin. Niissä toimimista pitää periaatteessa mieluisana joka kolmas (32 %). Jonkin verran vähemmän kiinnostusta kohdentuu maakunnallisen toimielimen (esim. lautakunta) jäsenyyteen (erittäin tai melko mieluinen 26 %) ja maakuntavaaliehtokkuuteen (18 %).

Uusmaalaiset suhtautuvat luottamustehtäviin samalla lailla kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

Uudellamaalla luotetaan yleislääkäri- ja neuvolapalveluissa julkiseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen (soteuudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta kolme on sellaista, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (53 % valitsisi julkisen, 12 % yksityisen), yleislääkäripalvelut (40 % julkinen, 30 % yksityinen) ja ikääntyneiden kotihoito (35 % julkinen, 27 % yksityinen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (46 % valitsisi yksityisen, 32 % julkisen). Myös hammashoidon osalla yksityinen päihittää julkisen palvelun (40 % yksityinen, 34 % julkinen). Fysioterapiapalveluissa ja ikääntyneiden palveluasumisessa syntyy tasatulos. Julkiseen ja yksityiseen luottavia löytyy yhtä paljon.

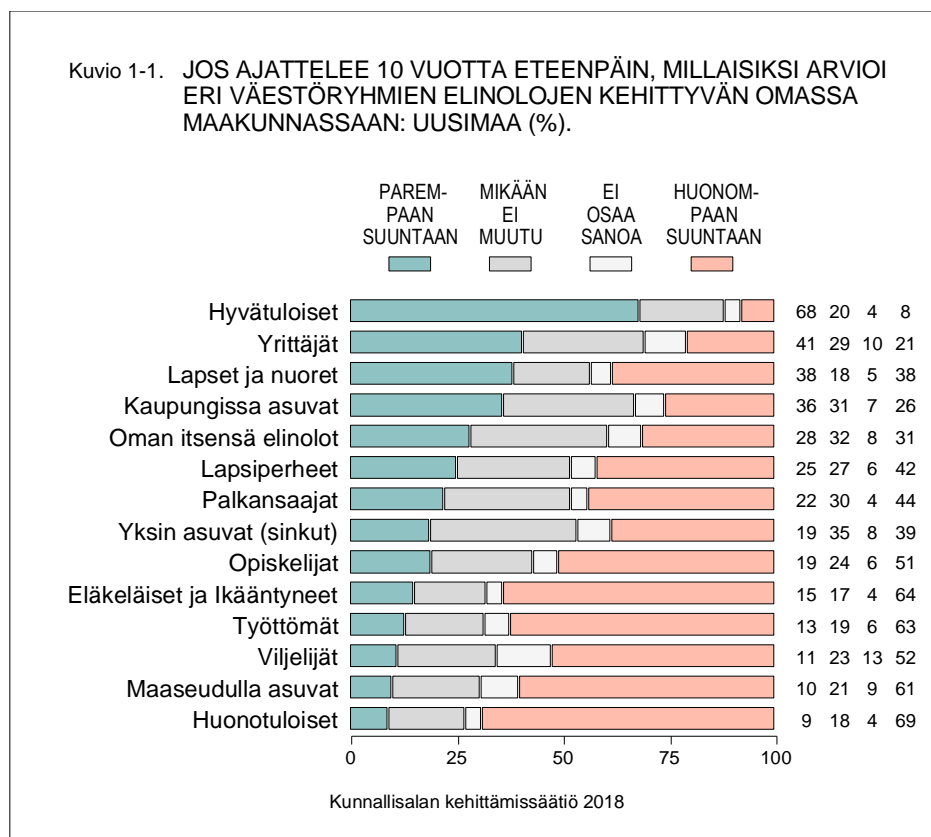
Uusmaalaiset suhtautuvat valinnanvapauteen kutakuinkin samalla tavoin kuin väestö maassamme keskimäärin. Hieman keskimäärää enemmän Uudellamaalla kuitenkin luotetaan yksityisiin palveluihin, kun kyse ikääntyneiden palveluasumisesta, hammashoidosta ja erikoislääkäripalveluista.

Tutkimuksen toteutus

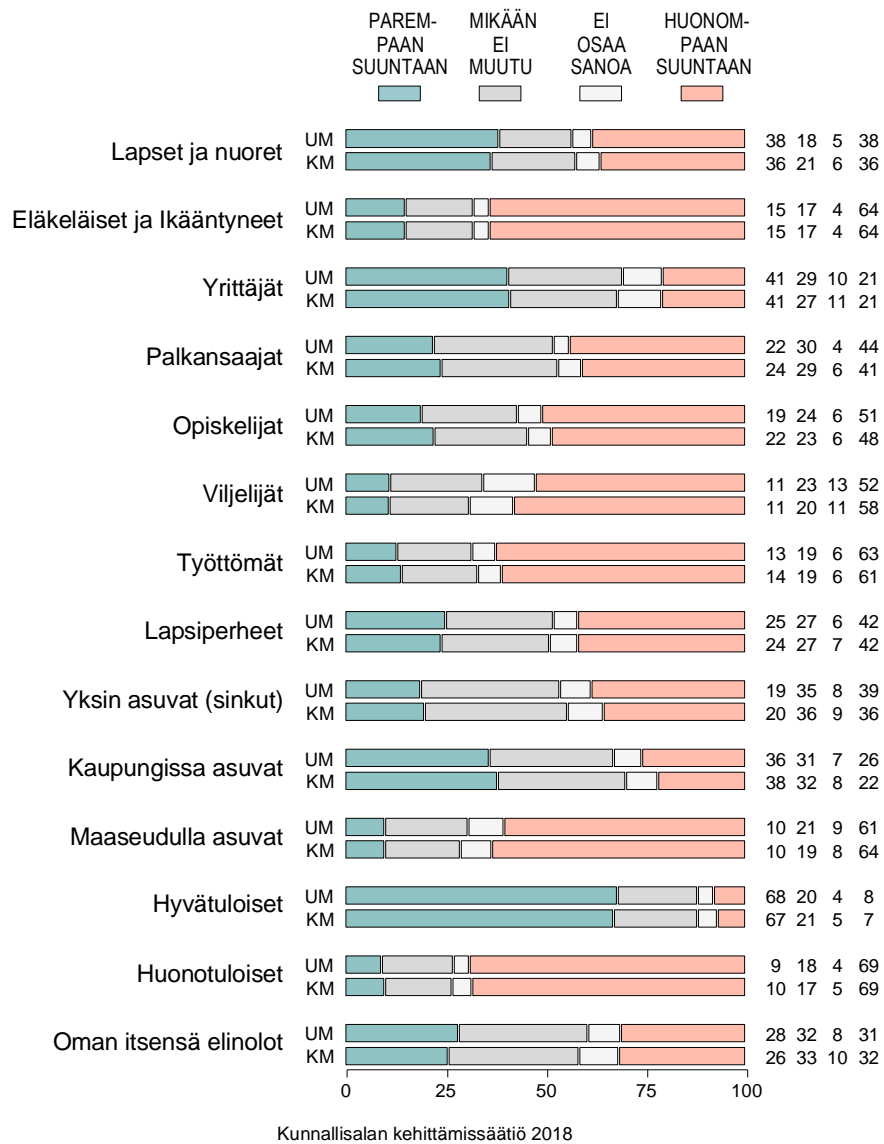
KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Uudellamaalla 1.425. Vastajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Uudellamaalla suurimmillaan noin kaksi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

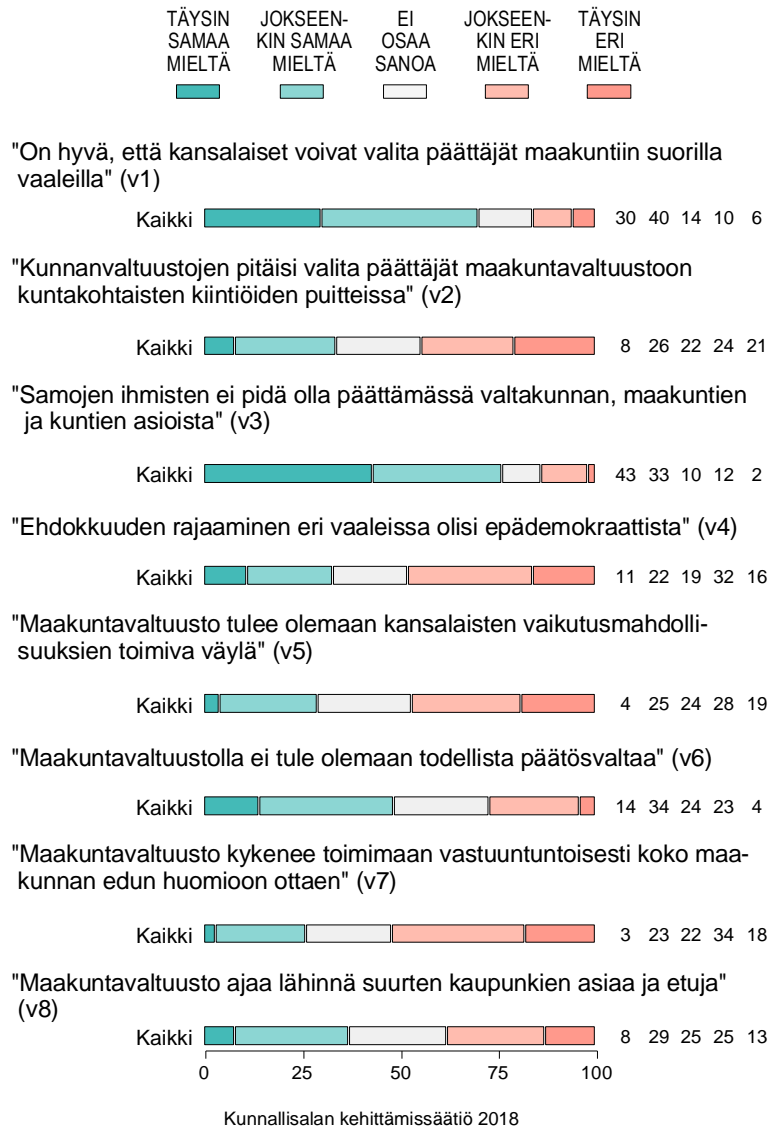
Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

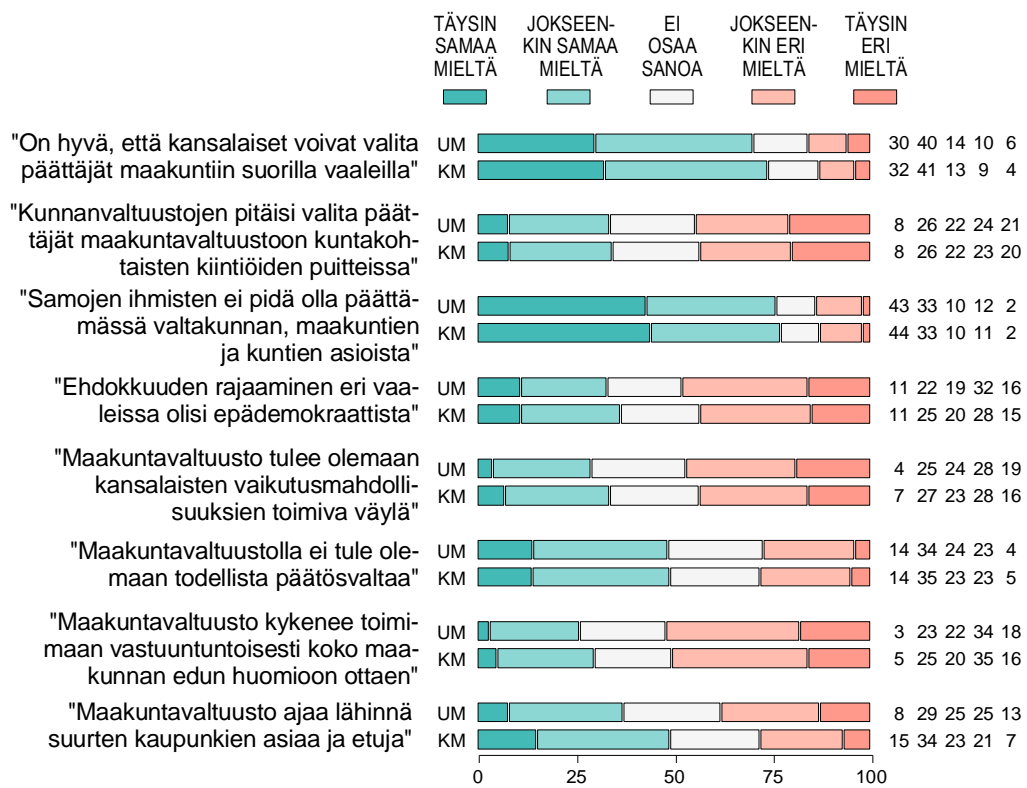
Kuvio 1-1v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN
MAAKUNNASSA: UUSIMAA (UM) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 2-1. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: UUSIMAA (%).

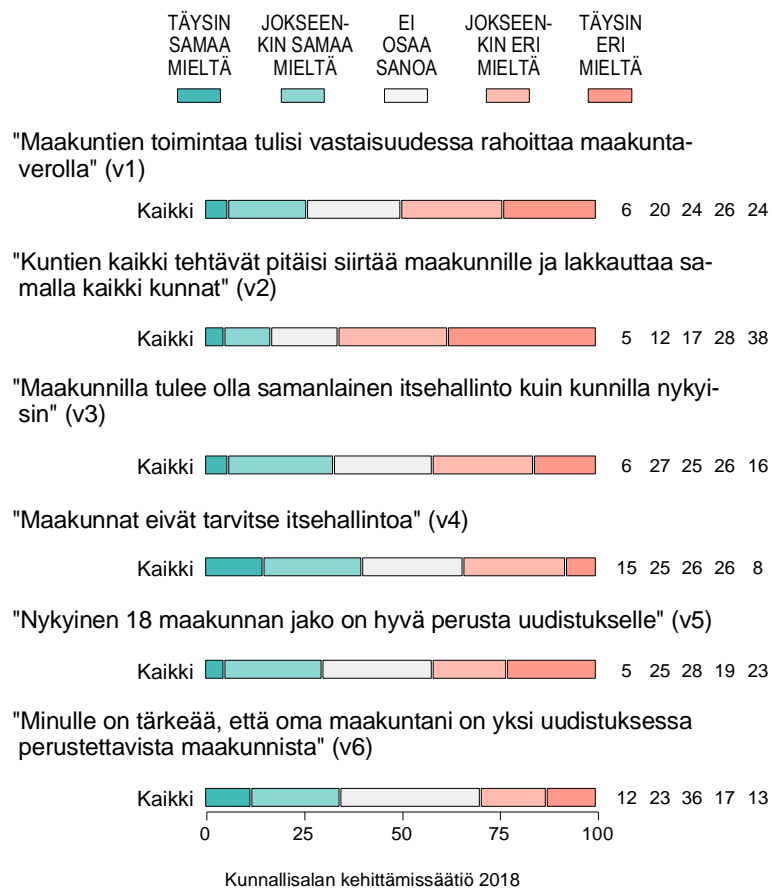

Kuvio 2-1v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: UUSIMAA (UM) vs. KOKO MAA (KM, %).

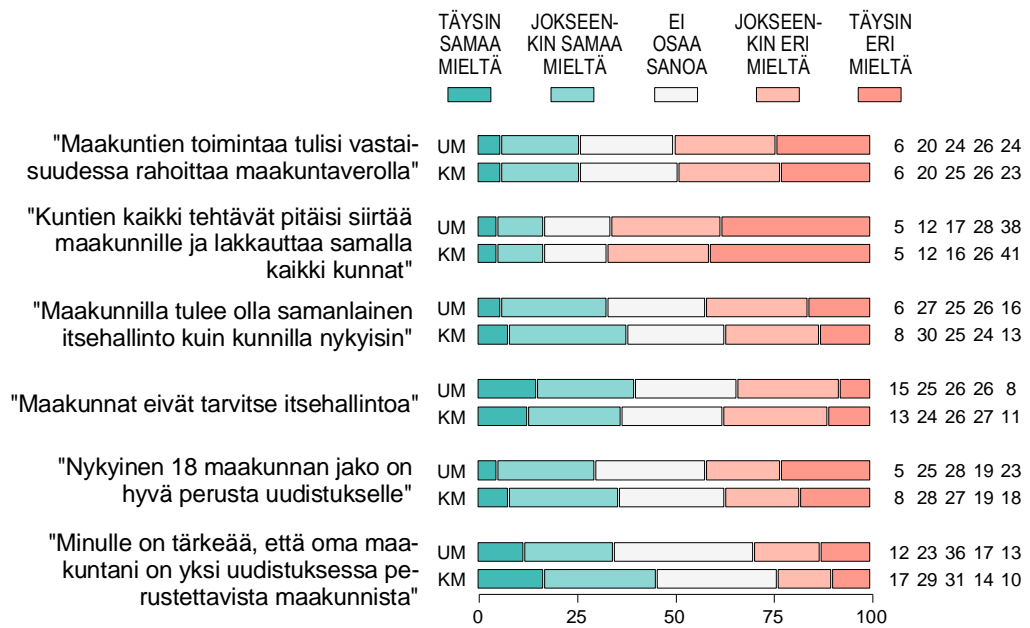

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-1. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: UUSIMAA (%).

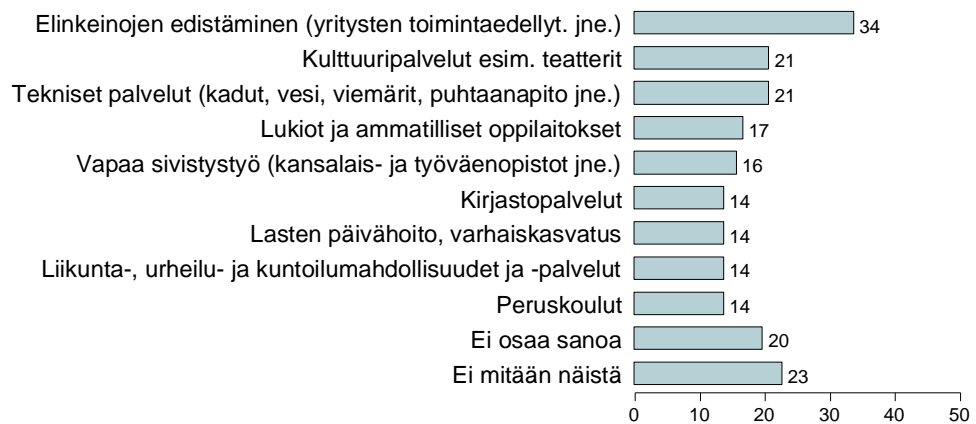

Kuvio 3-1v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: UUSI-
MAA (UM) vs. KOKO MAA (KM, %).

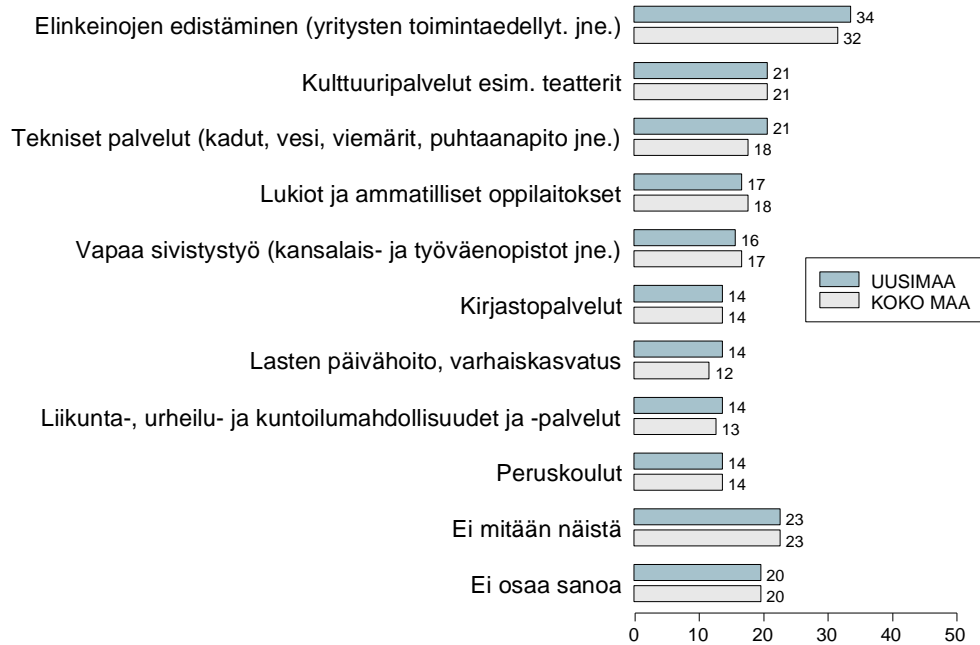
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 4-1. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: UUSIMAA (%).

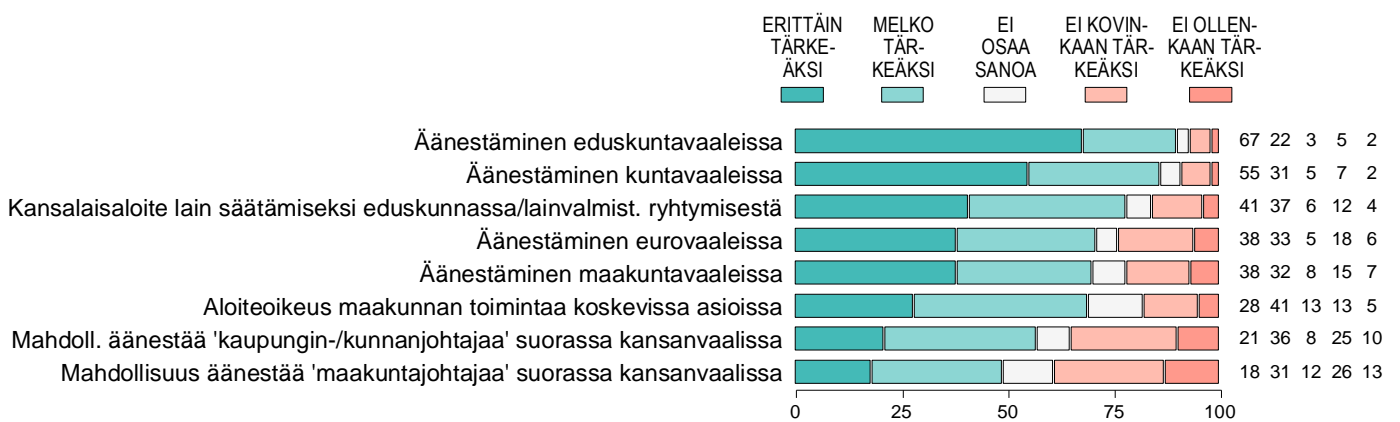
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 4-1v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: UUSIMAA vs. KOKO MAA (%).

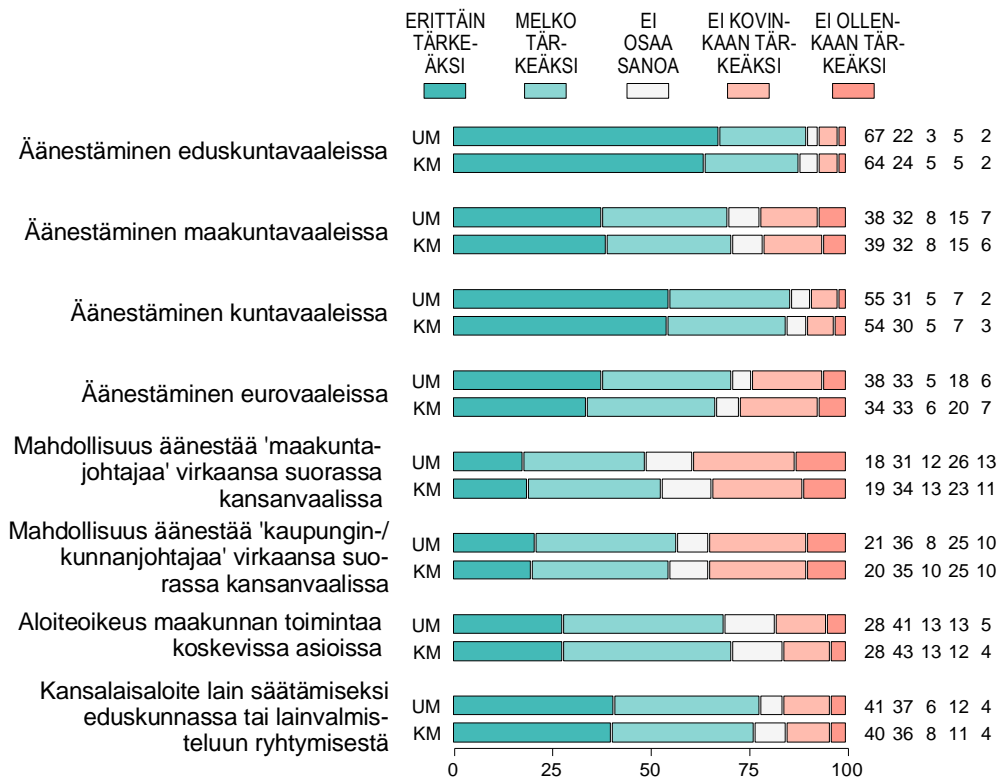
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-1. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: UUSIMAA (tekstejä osin lyhennetty, %).

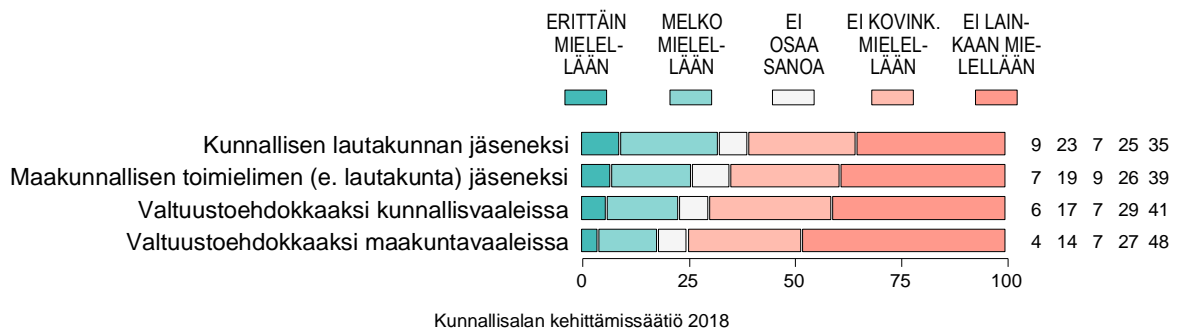
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-1v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: UUSIMAA (UM) vs. KOKO MAA (KM, %).

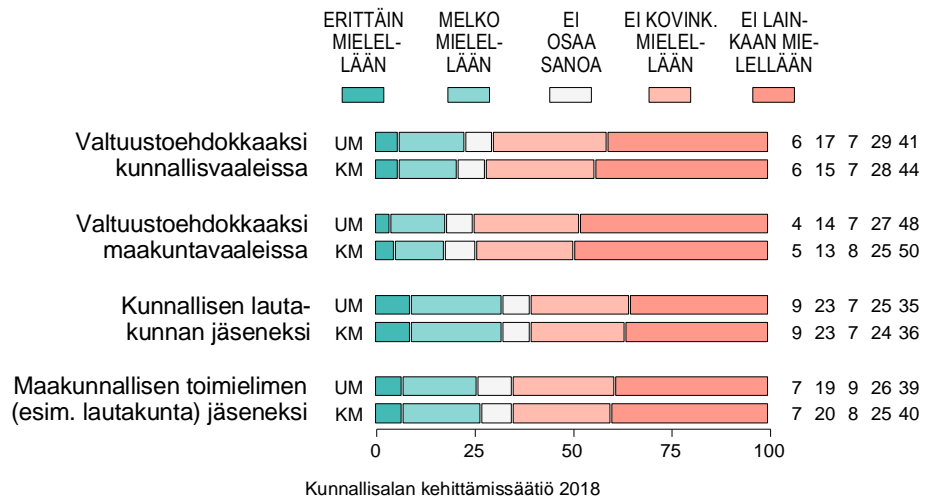

Kunnallisan kehittämissäätiö 2018

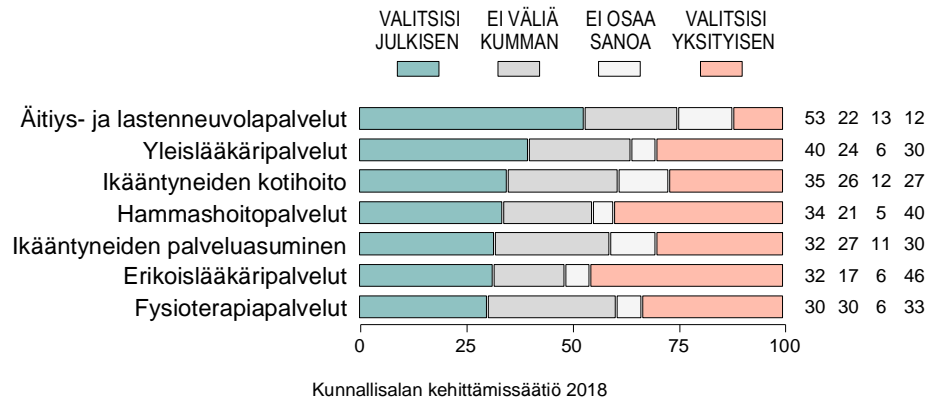
Kuvio 6-1. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: UUSIMAA (%).

Kuvio 6-1v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: UUSIMAA (UM) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 7-1. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELISI: UUSIMAA (%).

Kuvio 7-1v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELISI: UUSIMAA (UM) vs. KOKO MAA (KM, %).

